

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Број 28.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра:

Година XXI

Среда, 21. Новембра 1918.

БЕОГРАД.

Цена 20 и. дина или 40 хелера.

Рукописе и претплату треба слати у редакцију ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Наша нова држава

Невероватном брзином развили су се епохални догађаји, да су један другог сусрели, те је тешко било доћи к себи од силног узбуђења. Сви су ти догађаји били од неочекиване користи за цели југославенски племе. Ма колико да они сад брзо долазе, они су последица дугога, тешкога и напорнога рада, рада који је деценијама трајао, а свој врхунац и сву тежину показао за време светскога рата.

Идеја националнога уједињења и самосталности југославенске државе није нова. Она је увек тивала у срцима целог Југославенства, а изглед на остварење имала стварањем независне Србије.

Та је идеја тражила силан и напоран рад. Рад је био на првом месту културни. Требало је цео југославенски народ душевно подићи и ујединити све препреке које су вековни културни утицаји стављали, све политичке бране уклити, које је туђинска власт систематски постављала.

У тој борби требало је и памети и мушке куражи. Моралне и материјалне жртве биле су велике, наш је трошени народ имао да поднесе силна гоњења и мучења, силне душевне потресе, и на послетку је имао да поднесе најтеже жртве, жртве у крви.

Из мора крви, поникла је слобода, а са њоме државно уједињење целокупног Југославенства. Створена је једна слободна држава под скиптром династије Карађорђевића, остварен је идеал, коме се неуморно тежило.

Темељи новој држави постављени су на такој чврстој, морално и материјално, основи, да неће бити силе на свету, која би могла ту крваву тековину лако потрести, а камо ли сломити.

Само државе основане тешким напорима и крвљу имају погодаба за трајну независност и слободу. То нису вештачке творевине, које дипломатија, кабинетска политика или моментани интереси појединих сила стварају, већ израз силне народне воље, јасно схваћених националних и државних интереса, твревине које и по људским и по божанским правима имају права на живот. Таке државе уносе свежину и нормалне односе у међународан живот, те су с тога симпатично пријетне од свију народа.

Ратне и политичке вести.

ВОЈНИЧКИ САВЕТ У ХАМБУРГУ.

Војнички савет у Хамбургу, као и онaj у Алтони, изјавили су солидарност са садашњом владом и изразили своју тврду одлуку, да се тековине револуционарне Немачке очувају по сваку цену.

ИТАЛИЈАНИ У ИНСБРУКУ.

Талијанске трупе окупирале су Инсбрук, главно место у Тирољу. По писању неких талијанских листова предстоји скоро објава анексије Тирола од стране Италије.

ПОДЕЛА ВЕЛИКОГ ПОСЕДА У УГАРСКОЈ.

У Пешти је отпочела рад комисија, којој је задатак, да учини поделу имања племића и уопште великих поседника. Комисија је у главном готова са планом за поделу имања. Она ће се разделити сељацима тако да на сваку главу, у породици дође просечно 50 лапана земље. Законски пројекат о подели земље поднеће се у првој сесији новог Парламента, изабраног на основу новог права гласања.

ПОЉАЦИ И ГАЛИЦИЈСКИ УКРАЈИНЦИ.

Швајцарски листови доносе изјаве угледних пољских личности који пледирају за то, да и галицијски Украјинци припадну Пољској. Ова тежња потиче више из тога разлога, што је велики посед у том делу Галиције, као и у великом делу Украјине, у рукама пољскога племства.

БЕРНРАЈТЕР У ЗАГРЕБУ.

За посланика немачке Аустрије код Нар. Већа у Загребу наменован је бив. аустријски министар трговине Јосиф Бернрајтер.

ГЛАС ИЗ ФРАНЦУСКЕ

Из Париза јављају да се на конференцију мира, која ће се — бар по ономе што се до сад зна — држати у Паризу, неће дуго чекати. Пошто је Немачка изјавила, да је немачки народ жељан да што пре дође до мира и срећености прилика, може се закључити, да ће рад на конференцији тећи доста брзо, тако да ће свет најдаље кроз 2 месеца доћи до мира. Извесна питања, која се тичу само савезника и њихових међусобних односа — вели „Тан“ — решиће се у току конференције међу савезницима, а на темељу принципа праведности и права народа на самоодређивање, како у погледу његове

жеље којој држави желе припасти, тако и у погледу облика државне владавине.

После свршеног чина.

Са једном угледном личношћу из нових крајева имали смо прилике разговарати о значају епохалнога чина: проглашења уједињених Словенаца, Хрвата и Срба.

Поменута угледна личност овако се изразила:

— Овај догађај најважнији је историјски чин у животу нашег народа, а не мање је важан и у овоме светском рату.

То је прва етапа у припремама за ликвидирање рата. Тиме се даје одређен облик односима, који постоје на југоистоку Европе. Ови се односи морају решити по жељи народа, на основу принципа самоодређења.

Наш је народ дао своју реч и то је чула цела Европа, цео свет.

Покушаване су разне сметње да се окрње тековине југословенског народа, али те сметње морају отпасти пред несумњивом вољом народа. Поједине модалитете има да учврсти конференција за мир, главна је ствар сада свршена; на наше задовољство. Решено је наше питање сходно жељама и жртвама нашег народа.

Како ће се Споразумне Силе обазирати према другим народима, који нису били на страни Споразума зависиће од решења нашег националног проблема, а сад је на тим народима, да саобразе своје тежње приликама, које смо ми створили.

Отварајмо школе!

Нама родитељима, који смо са породицама отали у Србији за време туђинске окупације, била је једна од највећих тешкоћа и брига — школовање деце. Ту поглавито мислимо на децу средњих школа.

Окупаторска влада била је отворила само једну шесторазредну гимназију у Београду, која је примала ограничен број ђака, тако да ни десети део наше младежи није могао походити гимназију. Неки су се родитељи довијали и давали да им деца уче на „приват“, али и то сваки није могао, било због материјалних разлога, било због недовољних наставничких снага, а у унутрашњости у опште ретко је било и наћи при-

ватне наставнике. Женска деца су још горе прошла; тек је лане у децембру допуштена била виша женска школа, и ту су деца учили по два, па и по три разреда. Многи су младићи морали да ступе у трамвајску службу ради издржавања, и то младићи са по четири, пет, па и седам разреда гимназије. О учењу каквом није могло бити ни говора. Сва су та деца силно много изгубила, а жеља је и код оца и код мајки, родитеља и старатеља да наставе школовање. То је и државни интерес. Пошто су наша деца овде у Србији силно издангубила, то молимо надлежне, да се што пре отворе средње школе у свим местима, где су и раније биле, а и у новим, која то желе. Треба извојске пусти и наставнике и позвати браћу нашу из Војводине и Хрватске, да нам у томе помогну. РОДИТЕЉ

Дечје питање.

Од многих питања која нам се, после рата, намећу, изгледа да на првом месту стоји тзв. дечје питање. Рат, сумње нема, доноси и доста беде и доста покварености. Спасти децу, у првом реду, од последица које рат носи, значи учинити много за будућност земље и њеног подмлатка. Док је то питање, дечје питање, у другим земљама и пре рата било предмет старања и државе и многих приватних установа, оно код нас малте није сасвим занемарено. И кад се тој нехатности нашој стави још неколико стотина хиљада деце — ратне сирочади и уличних васпитаника, — тек онда увиђамо колико напора и рада треба ту; колико на том послу треба материјалних и умних жртава.

Сви наши друштвени кругови, ако, збиља, имају љубави према земљи и подмлатку, морају неуморно приснути на посао да спасу што се спасти може. На сваком кораку је дужност свакога члана нашега друштва да речју и делом утиче на децу нашу, која могу једног дана постати зло за лепе обичаје и навике, те да се зло мало по мало искорени, да депо опхођење и уљудност ступе онде где је, до скоро, била неуглађеност и неучтивост.

Утичући свим средствима, која су дозвољена, на децу, ми ћемо им ставити на знање колико се о њима води рачуна и да њихови поступци неће

остати незапажени (а ако су још и рђави) и некажњени.

Но поред овог општег питања о васпитању деце нама се данас намеће питање о сиротној и напуштеној деци у опште, а посебице о ратничкој сирочади. По љубави према деци, по милосрђу према сиротињи, из пијетета према ратницима, ми морамо учинити све да сирочад свију врста, осете у највећем степену хуманост људску. Много хиљада деце не сме пропасти; данас нам не сме пропасти ни цигло једно дете. Наша дужност нам налаже да се о тој деци постарамо.

У Београду је основан одбор за заштиту деце. Он има да се стара о тој деци, а то старање моћи ће извршити у случају ако му сви, апсолутно сви, друштвени слојеви притеку у помоћ. Помозио том одбору колико ко може, помозимо, јер најмањим прилогом, било у новцу, оделу, рубљу, обући и храни, помажемо да се од тих јадника већи број спасе за добро друштва и државе.

Београђани и Београђанке су од увек предњачили у свима хуманим друштвима и верујмо да ће њихова облата помоћ и сарадња и ово хумано друштво подржати.

Деца су будућност земље и народа, и ко пропусти да се о томе састара, пропустио је много година корисног рада за своју земљу и свој народ. Вл.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Допутовали.

Господе Сташа Билички, виши капелник војне музике, д-р Роман Сондермајер, санитарски пуковник, Добросав Петровић трговец из Петровца.

Долазак официра из Солуна.

Данас долази смелеревском лађом велики број официра и чиновника на војној дужности из Солуна.

Код команданта места.

Из команде места добила смо саопштење, да Командант места прима само од 10—12 час. пре и од 4—6 часова по подне.

Цене.

Јуче је један пар гусака продат на Цветном Тргу за 340 круна. Купио га је, наравно, један ратни трговац. За кола дрва плаћало се јуче и прекјуче селјацима по 300 круна. Па сад живи!...

Падање цене масти.

У врло кратком времену очекује се дозове велике количине масти из Бачке, услед чега ће маст спасти на тржишту садашње цене.

Продаја чекова.

Да би се олакшало снабдевање земље и омогућило трговцима да купују и увозе робу из иностранства, Министарство Финансија продаваће трговцима — ув зницима чекове на Париз по курсу у 100 франака за 100 динара. Трговци се имају обратити за ово у Министарство Финансија Главно Државно Рачуноводство.

Кроз Срем, Банат и Бачку.

По одобрењу Врховне Команде „Глумачки Задници“, коју састављају сва певачица позоришта,

пропутоваће Банат, Бачку и Срем, где ће у сваком месту приредити по једну представу у корист „Српског Црвеног Крста“. Друштво располаже врло добром гардеробом и позоришном, које су уступили чланови позоришта III групе из заробљеничког логора у Ашху, свом бившем директору г. Кујунџићу.

Прво гостовање ове групе биће у Пачеву, где ће приредити неколико патриотских представа и комада из народног живота. Овој установи жељимо успеха, а браћи у ослобођеним крајевима пријатне забаве.

Размена новца.

Главна Државна Блага на Министарства Финансија мењаће мање суме аустријског новца (круна) нашим грађанима за српски новац по курсу 50 — динара 100 круна.

Пензије удовица.

Управа Фондова исплаћиваће на својој благајни пензије удовицама које су и до сада исту пензију, као и онима којима још није регулисана пензија. Инвалида ће се издавати на каси Министарства Финансија.

Шумарском персоналу.

Позивају се сви окр. шумари, подшумари, шумарске и јурнисте и чувари држ. шума, да се јаве Шумарском Одељењу Мин. Нар. Привреде: Шумадијска ул. бр. 6 (зграда Рударског Одељења Мин. Нар. Привреде). Ако је ко на војној дужности, та се не може јавити лично или је ван Београда, нека се јави писмено и нека назначи јединицу у којој је на служби.

Вратио се из ропства.

Пешад. поручик г. Николић Д. Ристић родом из села Омашнице српског војног округа крушевачког, који је био 3 године у ропству у бившем аустро-угарском логору Гредит, код Салцбурга, сада се као болестен налази на лечењу у војној болници, унутрашње одељење, на Брачару, о и болује од запаљења плућа температура 39-8. Али благодарећи милосрдним сестрама и лекарима ове болнице који неуморно порадише и овој опасној болести стадоше на пут, болестник се опоравља. Температура спада, ово се јарља ради знања његовој породици и познаницима.

Фонд војних музиканата и значара.

Даваће се сада тромесечну пензију свима који су исту и раније примали, ако се обрате Светозару Глишићу, Београд Круна ул. бр. 52. сваког дана по подне од 3—5 час. по војничком сату. — Сваки да понесе своју легитимацију, и ма који купон од ранијег примања пензије, — ако не би имао своје стално решење.

Омај који је ван Београда, да све ово јави и овначи садању адресу и најближу пошту, преко које би му новац могао послати, или овласти које лице овде у Београду па га упути на горњу адресу са овим документима ради примања новца.

Корисна установа.

Управа Савеза малих четника и планинки основала је школске радионице за своје чланове, као и за другу децу без занимања. У радионицама ће вршити и учевање, добровољна настава, разним корисним занимањима, занатима и вештинама.

Друштво за заштиту Југословенске деце

примило је са захвалношћу од поверљивца Јованке Стојанчевић 256 —; Наде Петровић 191 —; Десајке Милојевић 269 — круна.

Савез малих четника и планинки.

Устакова друштва за заштиту деце образовала је београдски стан са 3 чете (одр. сли дечаки), 2 јата

(мала деца) и 1 коло планинки (девојчице).

Још траје упис у мале четнике и планинке и врши се у друштвеном стану од 3—5 часова по подне сваког дана.

Управа друштва за заштиту деце

позива деце пријатеље, који би ма у ком погледу могли да помогну деци, нарочито у учевању, било у друштвеном стану било у својим радионицама. Друштво посрлује у смештању деце на разне занате и узимању деце под своје.

Друштво за заштиту деце.

Споразумно са српским добротворним одбором у Србобрану биће примљена у тамошње српске домовне сирочади — сирочад. Пријаве се врше у друштвеном стану сваког дана од 3—5 часова по подне. (Стан Краља Милана 64).

Добровољни придози.

За друго завојниште Дунавске Дивизије скупила је госпођа Мила Милосавић Николића добровољне прилоге од следњих лица: Марије Ђуричковић, 1 литар коњака и чаја, Јована Бурмаза, једну флашу коњака од 7 дечи, од Катице Мокшић 10 круна, Зоренфеља, Балонрума, г. Јовановића флашу коњака, Јулке Пумић, 3 литра млека, г-ђице Новак учитељица 10 комада јаја, Ледерера флашу коњака, Марије Милосављевићке 2 литра млека, д-р Авакумовића 40 комада јаја, Ленке Биревљево хилане и веш, сви из Земуна, Милке Небригић, Космајска 49, 50 круна Миле Мил Николића дрвара, 1000 цигарета, из Београда.

О шпанској грозници (грипи).

Шпанска грозница (грипа), која је у почетку имала невин карактер, последња два три месеца добила је опасан карактер. Први су се смртни случајеви (7—10 одсто) почели јављати у Немачкој и у Швајцарској, а затим свуде, где се шпанија ширила. Она погађа и деца слабе, изнурене организме, нарочито катарална лица, и врло често прелази у запаљење једнога или оба плућна крила.

Важне су мера предострожности, а после и сам начин поступања за време болести.

Предостројна се састоји у доброј хигијени, и у случају ма најмање појаве симптома болести чување постоље и узимање на знојење (поглави о астирич).

За време болести главно је чувати постољу, узимати што већу количину алкохола, кафе и јаке хране. Само храна не треба да буде чврста, већ по могућству житка.

По прелазној болести треба ипак неко време чувати постољу, јер је отањивањ изложен обољевању (као и код инфлуенце). Др.

ОГЛАСИ

МАГИСТАР фармације или правник потребан је Апотеци у Гроцкој. За услове обратити се у радњи „Палестина“ Кнез Михајлова 28. 2-3

Моје добром мужу и ретком оцу

† Јарославу Јанкури

пешадијском пуковнику

И мојој милој и никад незаборављеној деци

† Десанки и Бранки

давају трогодишњи помен у Четвртак 22. ов. месеца у 10 и по часова (по војничком) у цркви Св. Марка на старом гробљу.

Тужна и несрећна мама и супруга Босилка Јанкура, и стара мајка односно ташта Стана Богојевић. 1-1

Женских ЦРНИХ ЧАРАПА пунијих 18 кр. пар у трговини код Три Грочанке, Васина ул. 9. 2-3

Тражи се

1 куварица и 1 служавка за остали кухебан рад. Ступити могу одмах. Балканска 18, 1 спрат десно. 2-2

Не могу славити своје Крсно Име,

Св. Ваведоње, 21. св. м. због жалости у кући, поводом смрти моје супруге Лепосаве.

ДЕСПОТ РИСТИЋ, вил. т.г. 2-2
Хаџи-Ђачица 9.

Женске ШЕШИРЕ и сву модиску робу продајем знатно јевтиније

СИМА ЛАЗАРЕВИЋ
Кр Милана 120, близу „Славије“ 1-5

Јављам да је мој непрежаљени муж † ДИМИТРИЈЕ ЈОЦИЋ лебар и бурегџија

испустио своју племениту душу 14. Новембра 1918 године, у 48 год. живота, после тешког боловања у Београдској Војној Болници, где је боловао 15 дана, дошавши из ропства и нурен и болан, из војничког логора у Ашху, где је био 35 месеци.

Ожалостњена супруга Милева са троје сирочади: Сергије, Катарина и Живка, брат Трајко Јоцић, лебар, снаја Драга и остала родбина. 3-3

Мој добри и нежни брат

† Душан Поповић

уред. „Рад. Новина“

преминуо је 2 Новембра о. г. у Лондону.

2-3 Бранка Рајчевић.

Ожалостњена супруга, маи и сестре, даваће тогдишњи парастос

† Ненаду Букуровићу

кобасичару из Београда

и синовима

† Милану и Мики

у цркви св. Марка 21. св. м у 11 часова пре подне

19. Новембра 1918. год.

Београд.

Ожалостњени: супруга односно маи Христина; сестре: Олга, Мара, Данца, Деса и остала родбина. 2-2

У Суботу 24. т. м. давају годишњи помен у цркви на новом гробљу у 11 сати (по војничком) нашем никад не прежаљеном

Милораду Стојановићу

гимназијсту.

Ову тужну вест јављамо пријатељима, познаницима и друговима по којниковим.

Ожалостњени: отац Станоје Стојановић, кројач; мајка Драга; браћа: Лазар и Коста; ујаци: Д-р Ђока Јовановић и Светолик Јовановић и остала породица. 1-2